

Preporuke za unaprjeđenje pravosuđa

Zagreb, ožujak 2023.

American Chamber of Commerce in Croatia *Američka gospodarska komora u Hrvatskoj*

Sadržaj

Uvod	3
Preporuke za unaprjeđenje pravosuđa	3
1. Specijalizacija sudaca.....	3
2. Izmjena Metodologije za ocjenjivanje obnašanja sudačke dužnosti	4
3. Promocija ADR-a	5
4. Stvaranje nacionalnog sudskog registra	8
5. Infrastrukturne promjene i modernizacija komunikacije sa strankama	9

Uvod

U prve dvije „post-pandemijske“ godine (iako još nije službeno proglašen kraj pandemije) Republika Hrvatska doživjela je mnoge promjene, ali i priznanja na međunarodnom planu. To se prvenstveno odnosi na odluku o pristupanju Hrvatske u Eurozonu odnosno prelazak na EUR kao službenu valutu, te na ulazak u tzv. Schengenski prostor odnosno ukidanje graničnih kontrola između Hrvatske i velike većine EU/EEA zemalja. Te dvije promjene znače konačnu integraciju u sve relevantne EU tokove, no isto tako podižu i ljestvicu očekivanja od Hrvatske kao jedne od razvijenih zemalja svijeta.

Pravosuđe u Hrvatskoj, bez obzira na konstantne izmjene propisa i najbolju namjeru zakonodavca da se neke stvari pokrenu, je još uvijek određena vrsta kočnice razvoja hrvatskog gospodarstva. AmCham smatra da je daljnje unaprjeđenje pravosuđa potrebno kako bi se približili razini na kojoj su zemlje koje su nam sada ravnopravni partneri, ali još uvijek i uzori.

Preporuke za unaprjeđenje pravosuđa u ovom stajalištu, objašnjene u 5 preciznih točaka koje su detaljno analizirane i procijenjene kao mogući pokretači, mogu se primijeniti u daljnjim zakonodavnim aktivnostima i izradama strategija i politika. Iznesene preporuke daju kratak pregled mogućih fokusa u sljedećem zakonodavnom razdoblju koje bi doprinijele razvoju konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva i privlačenju ulaganja u Republiku Hrvatsku.

Preporuke za unaprjeđenje pravosuđa

1. Specijalizacija sudaca

Pravo, osobito u vrijeme konstantne digitalne revolucije, postaje sve kompleksnije i zahtjevnije. Kao i u medicini, postaje ne samo nezahvalno, nego i neodgovorno, pa i nemoguće očekivati da pravnici budu „*generalisti*“, odnosno eksperti opće prakse, koji podjednako dobro razumiju više grana prava. Na žalost, na sudovima se, dijelom i zbog modela dodjele predmeta sucima, upravo to očekuje. Iako su zakonom predviđene iznimke kod procesa dodjele predmeta, one su upravo to – iznimke.

Sadašnji sustav dodjele predmeta dovodi do toga da suci u parničnim odjelima sudova (osobito trgovačkih sudova) sude u istom danu u predmetima koji se vode radi naknade ugovorne štete, kompleksnim autorsko-pravnim predmetima, te sporovima vezanima uz striktno regulatorne okvire (poput prava tržišnog natjecanja). Ti suci vrlo često ne mogu biti adekvatno pripremljeni za vođenje i razumijevanje toliko različitih i potpuno nepovezanih predmeta, što dovodi do komplikacija u vođenju samih sporova (dulje vrijeme za pripremu za rasprave), ali i odluka koje su daleko podložnije ukidanju ili preinačavanju od strane višeg suda. Tim

više što su, osobito u kompleksnijim trgovačkim sporovima, stranke zastupljene po odvjetnicima koji su usko specijalizirani upravo za tu vrstu prava i tu vrstu sporova.

AmCham predlaže **uvođenje obvezne specijalizacije sudaca** (kroz edukaciju, usmjeravanje, te omogućavanje mentoriranja mladih sudaca i prakse u privatnom sektoru), te posljedično i **diverzifikaciju sudskih odjela** u kojima rade specijalizirani suci (gdje bi se predmeti dodjeljivali i dalje automatski, ali samo unutar specijaliziranog odjela suda prema vrsti spora). Takvom specijalizacijom dovelo bi se do toga da bi suci mogli puno efikasnije i s više sigurnosti voditi predmete za koje su adekvatno educirani i pripremljeni, postotak potvrđenih prvostupanjskih odluka bi svakako porastao, te bi u konačnici sporovi bili brže i efikasnije vođeni, sve u korist stranaka u sporovima. U Republici Hrvatskoj je već u određenim vrstama sporova i uvedena određena razina specijalizacije: čl. 7. Zakona o područjima i sjedištima sudova propisuje da će samo određeni trgovački sudovi suditi u sporovima vezanima uz prometno pravo (pomorski i zračni prijevoz), te u sporovima vezanima za intelektualno vlasništvo i autorska prava.

Takva specijalizacija mogla bi se spojiti sa još jednom dodatnom administrativnom promjenom - **automatskom (digitalnom) delegacijom sudskih predmeta prema vrsti i broju** na način da sudovi s manjim priljevom predmeta u narednom razdoblju, ili koji imaju suce specijaliste za određenu vrstu sporova, preuzimaju predmete s opterećenijih sudova odnosno sudova koji nemaju specijaliste određene podvrste prava, bez formalnog i sporog postupka delegacije propisanog trenutnim zakonom, te uzimajući dodatno u obzir složenost predmeta i geografsku udaljenost između lokacije stranaka i lokacije novog suda (odnosno, mogućnost održavanja ročišta na daljinu koje čini fizičku lokaciju nadležnog suda nebitnom).

2. Izmjena Metodologije za ocjenjivanje obnašanja sudačke dužnosti

Smatramo da bi bilo potrebno i korisno uvesti **metodologiju nagrađivanja sudaca za kvalitetno i pravovremeno rješavanje sporova**, kako bi s jedne strane što veći postotak predmeta bio zaključen u prihvatljivom roku i to suštinski kvalitetno, dok bi se s druge strane povećalo zadovoljstvo stranaka i javnosti, kao i percepcija o učinkovitosti pravosuđa, a s treće strane, svaki bi sudac imao mogućnost dobivanja adekvatne nagrade za svoj doprinos. Primjerice kroz uvođenje, pored sadašnje osnove, i dodatnog, varijabilnog dijela plaće, kroz nagrađivanje kroz sustav bodovanja kako navodimo u nastavku.

Predlažemo **izmjenu Metodologija o ocjenjivanju obnašanja sudačke dužnosti** (NN br. 125/2019) na način da se stvori poticaj sucima za učinkovit rad i premašivanje Okvirnih mjerila za rad sudaca. Navedeno se može ostvariti izmjenom odredbe iz čl. 7. st. 6. Metodologije o ocjenjivanju obnašanja sudačke dužnosti na

način da se propiše kako se sucu povećava ocjena po osnovu količinskog učinka rada za 0,25 bodova za svaki započeti postotak iznad 100% ako je sudac u ocjenjivanom razdoblju donio više od 100% odluka kojima se završava postupak sukladno Okvirnim mjerilima za rad sudaca. Navedenom izmjenom suci bi se na jednak način nagrađivali i penalizirali u odnosu na ostvarivanje Okvirnih mjerila za rad sudaca. Prema postojećoj Metodologiji za ocjenjivanje obnašanja sudačke dužnosti suci se isključivo penaliziraju za neispunjenje Okvirnih mjerila za rad suca sa 0,25 bodova za svaki započeti postotak ispod 100%, dok izostaje poticaj za povećanje učinkovitosti preko 110%. Navedena izmjena bi podrazumijevala da pojedini sudac može ostvariti više od 60 bodova za rezultat rada odgovarajućom izmjenom čl. 7. Metodologije za ocjenjivanje obnašanja sudačke dužnosti.

Osim toga da se gleda samo broj dovršenih predmeta, svakako bi kod metodologije ocjenjivanja trebalo uvesti i korektivne faktore za složenost predmeta koji sudac vodi (pa tako npr. da se ne dovodi u pitanje ostvarivanja norme po broju predmeta onim sucima koji vode iznimno kompleksne predmete koji zahtijevaju daleko više angažmana nego li veći broj jednostavnih predmeta zajedno), kao i u sklopu metodologije nagraditi suce koji su se kroz edukaciju i praksu specijalizirali za određenu vrstu predmeta.

S obzirom da je novi Zakon o parničnom postupku uveo i rokove za dovršavanje postupaka u pojedinim stupnjevima, potrebno je metodologijom predvidjeti mogućnost sankcije nepoštivanja rokova te nagrade za natprosječnu efikasnost. Tako bi predložili da se sucu koji je premašio rok za donošenje odluke u pojedinom predmetu, a nisu postojale iznimno opravdane okolnosti koje bi dovele do prekoračenja roka, ne dodjeljuju bodovi za riješeni predmet. S druge strane, sucima koji bi svojim angažmanom doveli do mirnog rješenja spora, ili sucima koji bi riješili spor daleko prije zakonskog roka, mogao bi se dodijeliti određeni broj bonus bodova na temelju kojih bi suci stekli pravo na određene benefite.

Ovi prijedlozi, sami za sebe, predstavljaju minimalni dodatni trošak za proračun, a predložena izmjena Metodologije za ocjenjivanje obnašanja sudačke dužnosti bi valorizirala povećanu učinkovitost rada suca. Stvaranjem pozitivnih poticaja svaki sudac će učinkovitim radom moći poboljšati svoju ocjenu obnašanja sudačke dužnosti.

3. Promocija ADR-a

Alternativno rješavanje sporova (ADR) poput arbitraže i medijacije bi trebalo snažnije promovirati radi smanjenja pokretanja novih sporova. Navedenu potrebu prepoznao je i sam zakonodavac te je 30. prosinca 2022. otvorio javno savjetovanje u pogledu Nacrta prijedloga Zakona o mirnom rješavanju sporova. Prijedlogom Zakona o mirnom rješavanju sporova se, između ostalog, uvode i novi instituti (strukturiranih

pregovora i rane neutralne procjene) kao i predviđa osnivanje javnog Centra za mirno rješavanje sporova. Pozdravljamo intenciju zakonodavca u vidu popularizacije jedne od mogućnosti alternativnog rješavanja sporova te u nastavku iznosimo svoja razmišljanja o najznačajnijim promjenama i daljnje prijedloge.

Nacrt prijedloga Zakona o mirnom rješavanju sporova u članku 9. propisuje obvezu pokušaja mirnog rješavanja spora prije pokretanja parničnog ili drugog sudskog postupka. Propisivanje navedene dužnosti stranaka je problematično imajući u vidu da se ista odnosi na apsolutno sve vrste postupaka, što bi bilo u suprotnosti sa svrhom točke 13. Direktive 2008/52/EZ koja predviđa da je mirenje dobrovoljan postupak između stranaka, a moguće i u suprotnosti s pravom na pristup sudu u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Uvođenje potpune obveze pristupanja medijaciji prije pokretanja bilo kakvih sudskih postupaka svakako nema smisla. Pogotovo se to odnosi na ovrhe, jer prije pokretanja ovršnog postupka u značajnoj većini slučajeva (preko 90%) ne postoji spor, a i vjerovnici opomenama gotovo bez iznimke prethodno pozivaju dužnike da na miran način riješe spor, odnosno da podmire svoje obveze bez pokretanja sudskih postupaka. U tom smislu, ukazujemo i na primjer Mađarske, gdje je također bila propisana potpuna obveza pristupanja mirenju prije pokretanja sudskih postupaka, ali gdje je isto tako ta obveza ipak ukinuta prije stupanja na snagu novog zakona o parničnom postupku jer se mjera pokazala nesvrhsishodnom.

Međutim, vjerujemo kako bi uvođenje drugih vrsta obveza ipak doprinijelo pozitivnom razvoju mirenja kao alternativnog rješavanja sporova, poput obveze mirenja za točno određene vrste sporova, obveznog prvog medijacijskog sastanka ili obveze medijacije u slučaju da se parnični postupak ne riješi u zakonom predviđenom roku. U tom smislu propisivanje obveze pokušaja medijacije za određene vrste sporova doprinijelo bi popularizaciji mirenja i učinkovitijem radu pravosuđa (poput specijaliziranih trgovačkih predmeta, primjerice iz područja osiguranja, ili u nasljedno pravnim ili određenim zemljišnoknjižnim predmetima i sl.). Iako postoje određeni zakonodavni alati prema kojima suci mogu predložiti strankama mirenje na početku parničnog postupka, smatramo da je u takvim situacijama već kasno za mirno rješenje spora između stranaka, odnosno manja je šansa da stranke pronađu kompromisno rješenje i na taj način spor. Primjer dobre prakse je Italija gdje je člankom 5. stavkom 1-bis Zakonodavne odluke br. 28 iz 2010. godine upravo za određene sporove predviđena obvezna medijacija, poput za sporove koji se tiču etažnog vlasništva, stvarnih prava, nasljednih prava (ostavinski postupak), pojedine postupke u svezi obiteljskog prava, postupke u svezi najma i ugovora o zakupu, naknada šteta koje proizlaze iz automobilskih i brodskih nesreća te zdravstva, kao i osiguranja te financijskih i bankarskih ugovora. Vjerujemo da bi uvođenje svojevrstne obvezne medijacije pomoglo rasterećenju sudova, međutim, također smatramo kako bi prije navedene zakonodavne promjene bilo potrebno napraviti analizu sustava i detektirati koja je najčešća vrsta spora koja bi prema mišljenju struke mogla biti

izbjegnuta medijacijom. Jedino se takvim pristupom može pridonijeti pozitivnom razvoju pravosuđa. Dodatno, pored već postojećeg prijedloga o uvođenju obveznog medijacijskog sastanka iz AmCham-ovog stajališta „Mirenje kao način postizanja efikasnijeg pravosuđa“, smatramo da bi bilo moguće prijedlog 3. iz ovih Preporuka implementirati na način da se uvede zakonska obveza medijacije u slučaju prekoračenja rokova propisanih prema prijedlogu 3. Drugim riječima, ako bi došlo do prekoračenja postupnog roka o trajanju postupka, silom zakona nastupila bi obveza medijacije kojom bi se nastojao neriješeni spor riješiti paralelno s nastojanjem tijela sudske vlasti. Takvu obveznu medijaciju koordinirali bi za to obučeni povjerenici za mirenje pri sudovima koji takav sustav već koriste, ili pri Centru za mirno rješavanje sporova (koji se predlaže osnovati Nacrtom prijedloga Zakona o mirnom rješavanju sporova) i drugim postojećim centrima za medijaciju izvan pravosudnog sustava. Medijacije koje bi se na taj način generirale u okviru sudskog sustava, upućivale bi se u postojeće centre za medijaciju izvan pravosudnog sustava i odvijale bi se prema cjenicima takvih tijela, uz minimalno učešće Republike Hrvatske koja bi iz proračunskih sredstava pokrivala troškove priprema i prvog medijacijskog sastanka, dok bi se eventualni daljnji sastanci odvijali o trošku samih stranaka. Na taj bi se način stvorili uvjeti za razgovor stranaka o sporu koji bi velikom postotku zasigurno doveo da rješenja, i tako povećao broj riješenih sporova i skratilo trajanje neriješenih sporova u RH, a smanjila bi se mogućnost neučinkovitog mirenja prebacivanjem daljnjeg troška medijacije na stranke.

Spor koji bi se riješio u mirenju do kojeg je došlo zbog predugog trajanja spora ne bi se smio uređujućem sucu računati kao njegov riješeni predmet, već bi se za takve predmete trebalo Metodologijom ocjenjivanja obnašanja sudačke dužnosti predvidjeti da za iste sudac ne dobiva bodove koji mu ulaze u statistiku riješenih predmeta. S druge strane, trebalo bi poticati one suce koji u ranoj fazi postupka upute stranke na mirenje koje naposljetku bude uspješno završeno, pa takvim sucima dodijeliti dodatne bodove u određenom postotku.

Isto tako, u kontekstu promocije alternativnog rješavanja sporova, potrebno je razmotriti uvođenje i promociju drugih načina alternativnog rješavanja sporova, osim postojeće medijacije i arbitraže. Primjerice Italija za određene sporove (nagnade štete iz automobilske nesreće, isplate do 50.000 eura na koje se medijacija ne primjenjuje) ima obvezne pregovore koje vode i kojima asistiraju odvjetnici ili drugi obučeni stručnjaci. Trenutnim prijedlogom Nacrta Zakona o mirnom rješavanju sporova predviđen je institut strukturiranih pregovora koji se provode u skladu sa sporazumom stranaka pri čemu navedeni institut nije detaljno razrađen već se upućuje da se posebnim zakonom možemo propisati provođenje takvih pregovora. Nadalje, Irski pravosudni sustav poznaje i postupak stručne procjene kao jednog od načina alternativnog rješavanja sporova – radi se o postupku u okviru kojeg neovisni stručnjak (primjerice sudski vještak) koji je poznavatelj industrije iz koje proizlazi spor daje svoje stručno mišljenje o predmetnom sporu između stranaka. Međutim,

navedeno se ne odnosi na davanje mišljenja o pravnom rješenju spora (što može dati samo neovisni i nepristrani sud) nego o stručnim pitanjima o kojima bi stranke morale na sudu provoditi vještačenja.

Pored navedenog vjerujemo da bi bilo poželjno da u centrima za medijaciju postoje specijalizirani odjeli s obučanim medijatorima za svrhu vođenja medijacije u kompliciranim sporovima iz različitih industrija. U zemljama poput Irske ili Njemačke, industrija koja najviše koristi alternativno rješavanje sporova je industrija graditeljstva koja ima posebna stručna tijela kojima se stranke mogu obratiti radi mirnog rješenja spora. Vjerujemo da bi davanje mogućnosti većeg izbora u pogledu načina alternativnog rješavanja sporova uvelike doprinijelo popularizaciji istog, a posljedično i rasterećenju pravosudnog sustava. To potvrđuje i primjer Irske koja kao zemlja s razvijenim sustavom alternativnog rješavanja sporova bilježi visoku stopu riješenih predmeta putem nagodbe koji uopće niti ne dođu pred sud.

4. Stvaranje nacionalnog sudskog registra

Predlažemo **administrativno spajanje sudskih registara u jedan nacionalni registar** s jasnim i javno dostupnim (odnosno objavljenim online) tumačenjima primjenjivih propisa. Iako su trgovački sudovi trenutno spojeni telekomunikacijskom vezom u jedinstveni sustav sudskog registra, u praksi se događaju slučajevi da isti zakonski članak sudski registar u Zagrebu i Splitu tumače drugačije zbog čega za poduzetnike nastaju dodatni troškovi kako bi se dopunila podnesena dokumentacija i provela predložena registarska promjena – jer se npr. za jedan sudski registar prilikom upisa iste statusne promjene mora dostaviti određena dokumentacija dok drugi sudski registar ne zahtijeva dostavu navedene dokumentacije, ili pak svaki od sudova na drugačiji način tumači sam postupak provedbe u onim detaljima koji nisu izričito propisani zakonom. Navedeno posebno dolazi do izražaja u pogledu provođenja usklađenja temeljnog kapitala i poslovnih udjela s eurom. To dovodi do pravne nesigurnosti poduzetnika koji se ne mogu osloniti na zakonski tekst i jasnu sudsku praksu, već ovise o tumačenju pojedinih sudskih registara koje nije ujednačeno. Uvođenjem nacionalnog sudskog registra praksa svih sudskih registara bi se ujednačila te bi poduzetnici mogli stvoriti razumna očekivanja što se od njih očekuje prilikom provođenja statusnih promjena neovisno o geografskom mjestu sudsku registra. Istovremeno, s obzirom na to da se ne bi i fizički ukidala radna mjesta i lokacije na kojima sada rade registarski referenti i suci, koje bi ostale kao određene geografske ispostave nacionalnog sudskog registra, stranke ne bi bile dovedene u nepovoljniji položaj zbog potencijalne nedostupnosti nadležnih osoba.

Novoosnovani nacionalni registar, uz druge vidove povećane učinkovitosti doveo bi do dvije važne posljedice. Takvo bi tijelo radilo uz proračunsko odterećenje postojećih sudskih registara, čime bi se tako dobivena sredstva mogla preusmjeriti u podršku sustava predloženog u prijedlozima 1. i 3. Osim ove koristi, osnivanjem nacionalnog

centra spriječio bi razvijanje različite prakse u imenovanju trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj. U tome kontekstu valjalo bi i ustanoviti suradnju nacionalnog Sudskog registra sa registrom žigova Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo koji bi doveo do smanjivanja mogućnosti registracije već zaštićenih imena pravom žiga.

5. Infrastrukturne promjene i modernizacija komunikacije sa strankama

U Nacionalnom planu razvoja pravosudnog sustava za razdoblje od 2022. do 2027. godine prepoznata je potreba za ulaganjem u infrastrukturu pravosudnih tijela kako bi se postigla veća učinkovitost i dostupnost pravosudnog sustava, s obzirom da je postojeća pravosudna infrastruktura neprikladna, što između ostalog utječe na brzinu rješavanja predmeta, a posljedično i percepciju i povjerenje građana u sudstvo.

Pozdravljamo prijedloge promjena, te ukazujemo na dodatna područja u kojima je potrebno poboljšanje sustava. Pojedini sudovi, pogotovo u zabačenijim dijelovima Hrvatske (pojedini otoci), nemaju adekvatnu infrastrukturu za komunikaciju sa strankama. Primjerice, u praksi se događa da pojedini sudovi (suci) nemaju fiksne telefone zbog čega je pravovremena komunikacija o pojedinim pitanjima u predmetima onemogućena te stranke trebaju fizički posjetiti sud.

Nadalje predlažemo da se na razini svakog suda i stalne službe uvede kontakt mail adresa za pitanja vezana uz rad suda (npr. info@ogs.hr). Naime, trenutno je u slučaju potrebe za dobivanjem određenih informacija o konkretnom predmetu i postupku, princip dobivanja takvih informacija složen i neučinkovit za stranke, a prilično opterećujući za sudske službenike, a često i za same suce koje se ponekad, pošto nema drugog načina da se dođe do informacije, prekida i tijekom samih ročišta (budući da se u određenim okolnostima neke informacije mogu dobiti samo izravno od suca). Uvođenjem zajedničke mail adrese svakog suda, ovakve bi se situacije izbjegle, sudu bi bio olakšan rad, a strankama pristup potrebnim informacijama. Naravno, kako bi komunikacija sa strankama putem kontakt mail adrese bila zaista učinkovita, pored samog uvođenja kontakt mail adrese, potrebno je uspostaviti i praksu na sudovima koja se ogleda u odgovaranju i pružanju informacija s predmetne mail adrese. U protivnom, samo uvođenje mail adrese neće dovesti ni do kakvih rezultata niti pozitivnih učinaka. Primjer dobre prakse bio bi da stranka nakon poslanog upita na kontakt mail adresu zaprimi automatski generiranu poruku o tome da je njen upit zaprimljen i da će isti biti obrađen i odgovoren u idućih 24-48h, a nakon čega bi stranka zaista i zaprimila odgovor u ostavljenom roku.

Predlažemo također da predmet prilikom formiranja dobije svoj krovni poslovni broj i kao takav se vodi do okončanja postupka bez obzira na ustup predmeta drugom sudu. Naime, mijenjanje poslovnog broja spisa tijekom i nakon okončanja postupka

uvelike otežava povezivanje predmeta, kako strankama i odvjetnicima, tako i samim sucima i ostalim djelatnicima na sudovima (npr. ponekad je predmet nedostupan i više tjedana jer je u procesu „dobivanja novog broja“). Tako bi se pokretanjem postupka predmetu dodijelio jedan krovni poslovni broj, zajednički za cijeli pravosudni sustav, koji bi ostao osnovna oznaka predmeta do okončanja postupka, neovisno o mijenjanju nadležnosti. Uz krovni poslovni broj, sudovi bi i dalje dodjeljivali svaki svoj dodatni poslovni broj svojstven samo trenutnom sudu na kojemu se vodi postupak, kako bi imali i vlastitu evidenciju. Smatramo da bi se time uvelike smanjio broj upita stranaka u postupku prema sucima i sudskim službenicima, a za upite koji budu postavljeni, smanjilo bi se vrijeme potrebno svakom sudskom službeniku za pronalazak i provjeru istih.

Nadalje, ukazujemo kako se trenutačno pismena putem sustava e-komunikacije prvo dostavljaju u pisarnicu (koja potom ispisuje dokumente na papir u većini slučajeva), a ne izravno sucu, što utječe na brzinu postupka, te negira glavne prednosti e-komunikacije kao brzog i efikasnog digitalnog sustava. Kako bi se doprinijelo brzini dostave pismena i skraćivanju postupaka, predlaže se modernizirati računalne sustave sudaca koji bi omogućili sucima samostalan pristup e-komunikaciji i samostalno upravljanje pismenima, odnosno istovremenu dostavu pismena pisarnici i sucu putem njegovog pretinca.

Ujedno, tijekom pandemije se povećala potreba za održavanjem ročišta na daljinu pri čemu su se pojedini sudovi dobro prilagodili. Ročišta na daljinu su dobro prihvaćena i od stranaka (smanjeni troškovi putovanja i vrijeme potrebno za dolazak na ročište), no većina sudova i dalje nije prilagođena održavanju ročišta na daljinu zbog neadekvatne infrastrukture ili nespremnosti sudaca na korištenje modernijeg načina održavanja ročišta. Primjerice, u praksi je vidljivo da pojedini suci nemaju adekvatne video kamere koje su nužne za audio video komunikaciju sa strankama tijekom ročišta na daljinu. Pored navedenog, posljednjim izmjenama Zakona o parničnom postupku uvedena je obveza tonskog snimanja. Kako bi navedena izmjena uistinu zaživjela u praksi nužno je da se hrvatski sudovi opreme kvalitetnom opremom za snimanje zvuka budući da je to od krucijalnog značaja za sadržaj sudskih zapisnika, a time i zaštite prava stranaka u postupku. Osim opremanja sudnica modernim računalnim sustavima i novom opremom, da bi se ostvarila njihova puna funkcionalnost ključno je adekvatno i redovito educirati suce o načinu korištenja takve opreme i sustava, te im ukazati na prednosti koje oni donose za stranke, ali i same suce. Dodatno, predlaže se modernizacija postupka na način da se uvedu pravila o vođenju spisa isključivo u elektroničkom, umjesto u fizičkom obliku, što je preporučljivo jer bi na ovaj način sudovi postali i održiviji.

Osim u ovoj točki navedenih konkretnih prijedloga modernizacije sustava, predlažemo razmotriti i druge načine na koje će komunikacija sa sudom postati jednostavnija, transparentnija i brža, jer je brzina komunikacije sa sudom jedan od

ključnih elemenata koji utječu na brzinu samog postupaka, pogotovo imajući na umu činjenicu da su posljednjim izmjenama Zakona o parničnom postupku uvedeni kraći rokovi za završetak postupka.

Naposljetku, potrebno je renovirati sudske zgrade onih sudova koji su smješteni na potresom pogođenim područjima. Zbog navedenog pojedini suci su se morali premještati na druge lokacije uslijed čega je došlo do usporavanja rada na predmetima koji su u radu takvih sudaca. Vjerujemo kako bi nova, kvalitetna oprema te renovacija sudskih zgrada uvelike doprinijelo povećanju učinkovitosti sudaca u njihovom radu, a time i unaprjeđenju pravosuđa u cjelini.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:
Američka gospodarska komora u Hrvatskoj
Andrea Doko Jelušić,
Izvršna direktorica
T: 01 4836 777
E: andrea.doko@amcham.hr